

MC68HCS12 - översikt

MC68HC12,
Arbetsbok för MC12
CPU12 Reference Guide

Ur innehållet:
Programmerarens bild
Översikt, "single-chip-computer" DG256

Instruktionsuppsättning

"ISA" – Instruction Set Architecture

- ⊕ Vilka operationer kan utföras ?
  - Instruktionsgrupper
- ⊕ Hur lagras operanderna förutom i minnet ?
  - Korttidslagring
- ⊕ Hur nås operander i minnet?
  - Adresseringssätt
- ⊕ Vilka typer/storlekar av operander kan hanteras ?
  - Generella/speciella register, registerstorlek

Programmerarens bild – datatyper/storlek

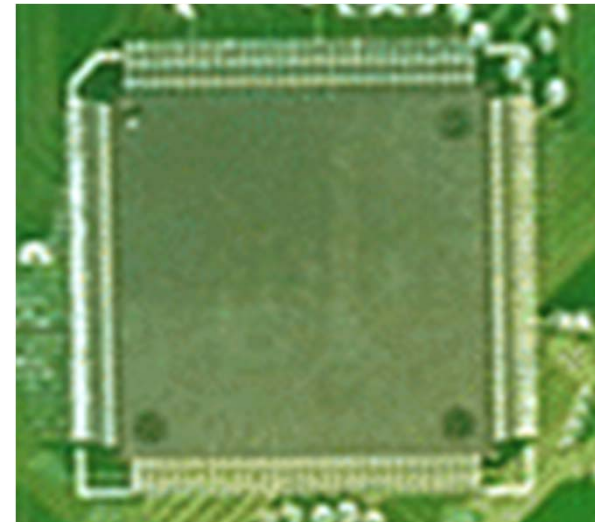
	char (8)	short int (16)	long int (32)	long int (64)	floating point (IEEE)	pointers
68HCS12	X	X				16/20 bit
Coldfire V1	X	X	X			32 bit
Coldfire V4	X	X	X		X	32 bit
PowerPC	X	X	X		X	32 bit
PowerPC (64)	X	X		X	X	64 bit
8086	X	X				16/20 bit
80386	X	X	X			32 bit
80486	X	X	X		X	32 bit
X86-32	X	X	X		X	32 bit
X86-64	X	X		X	X	64 bit

Programmerarens bild – adresserbart minne

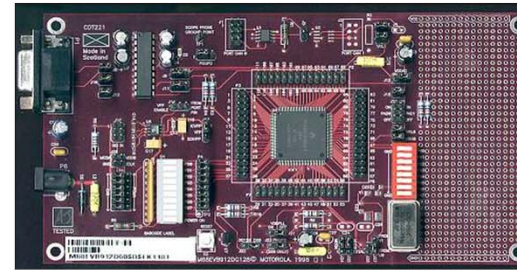
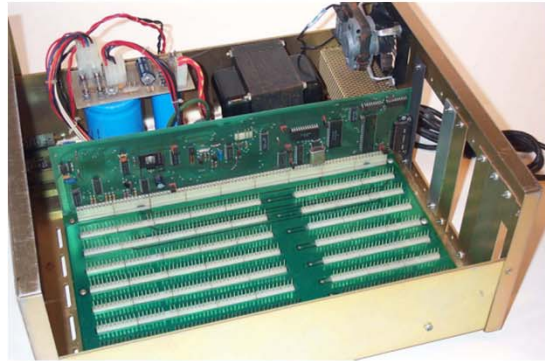
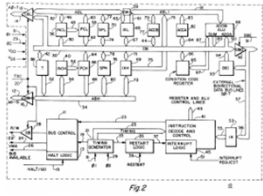
ADRESSBUSS	RANDOM ACCESS
16 bitar	$2^{16} = 65\,536$ byte = 64 kbyte
20 bitar	$2^{20} = 1\,048\,576$ byte = 1 024 kbyte = 1 Mbyte
24 bitar	$2^{24} = 16\,777\,216$ byte = 16 384 kbyte = 16 MByte
32 bitar	$2^{32} = 4\,294\,967\,296$ byte = 4 194 304 kbyte = 4 096 Mbyte = 4 Gbyte
64 bitar	$2^{64} = 1,844674407 \cdot 10^{19}$ byte = 16 Ebyte

Freescal 68HCS12

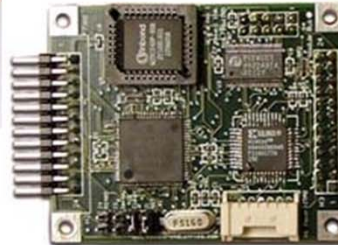
- HCS12 adressrum, IO och minne
- CPU12, klockor och räknare
- "Random Access"- Minne
  - RWM, FLASH, EEPROM
- Periferienheter
  - Parallell Input/Output:
  - Seriell kommunikation
  - AD
  - PWM

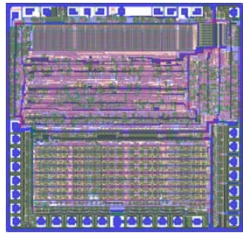
Historik

68HC12SX

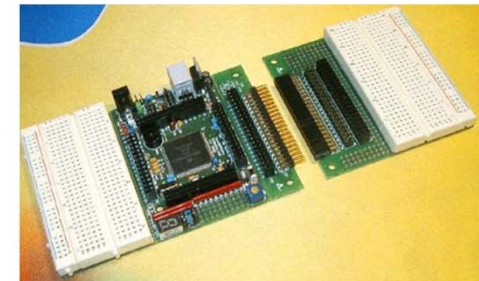
68HC12S

68HC12

68HC11

6809
6801

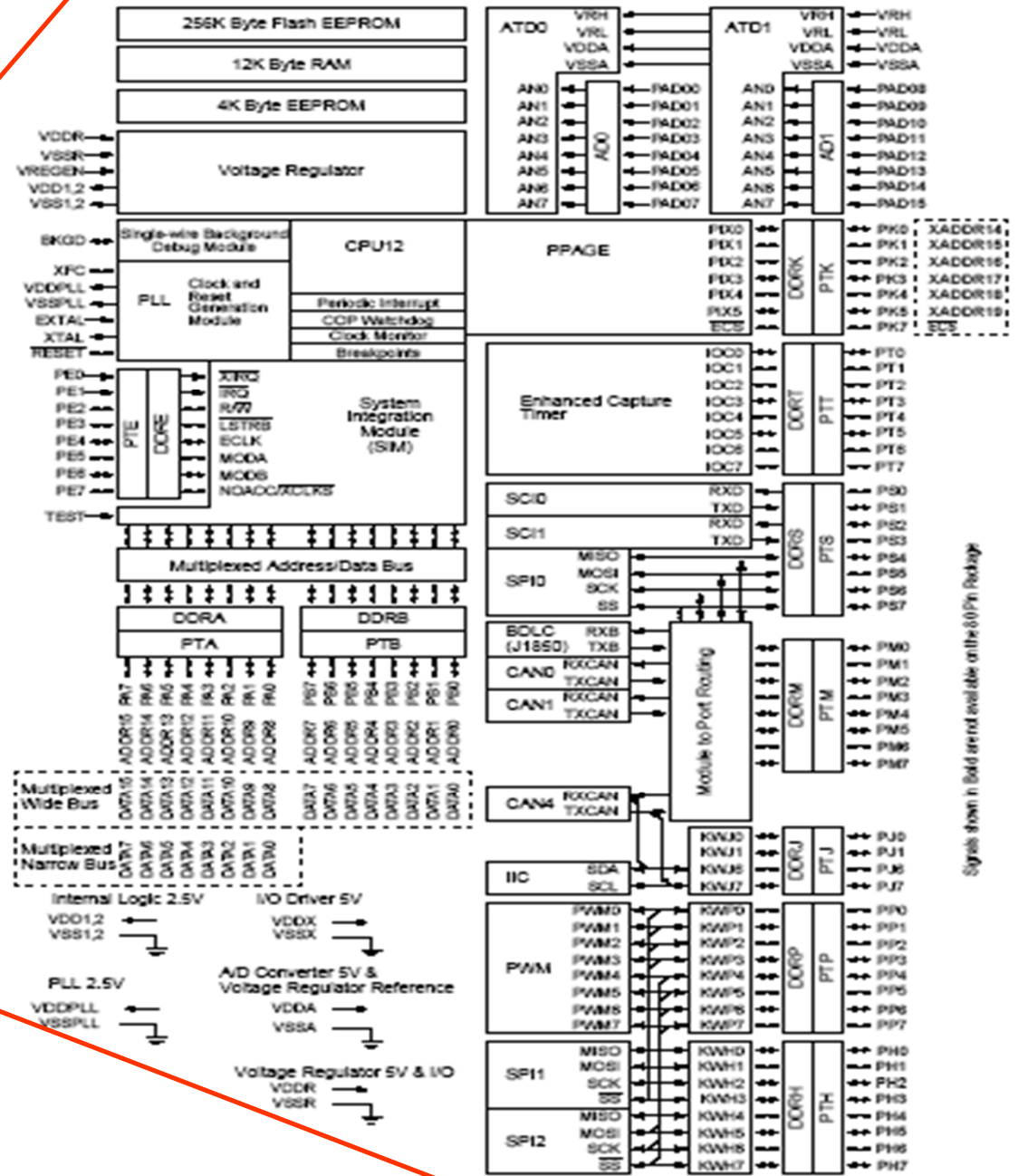
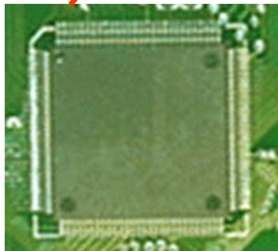

6800

1974   1978   1982   1986   1990   1994   1998   2002   2006

HCS12DG256, blockdiagram

Signal shown in bold are not available on the 60-pin package

HCS12DG256, "core"

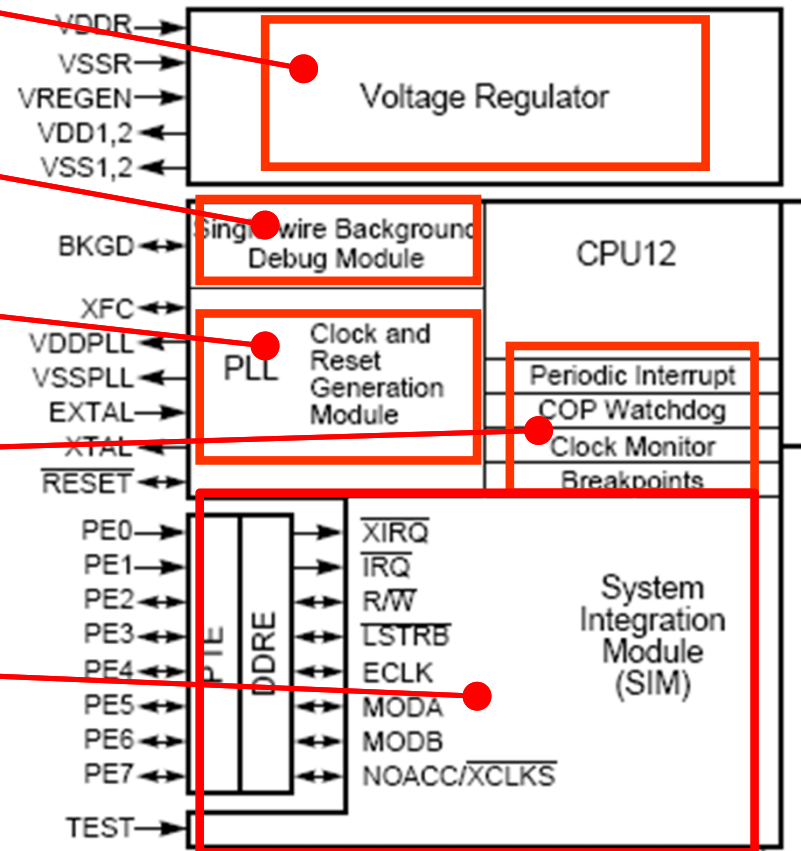
Spänningsregulatorer (flera olika spänningar används internt)

"Background Debug Mode" för test/avlusning

En kristall utgör bas för alla klockfrekvenser i systemet

Realtidsklocka och andra klockfunktioner

Programmerbara funktioner

Primärminne

Icke flyktigt minne

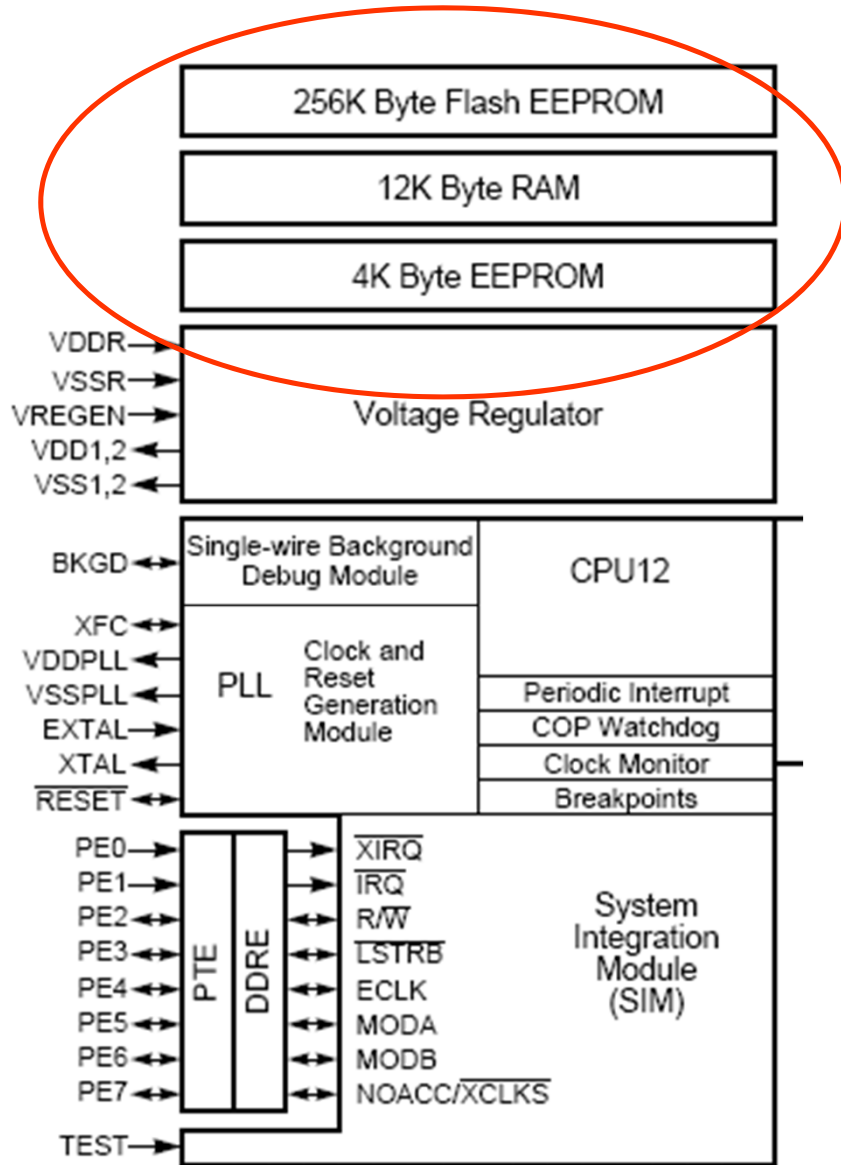
Upp till 256 Kbyte i "minnesbankar"

48 kB utan användning av "bankar"

4 kB EEPROM

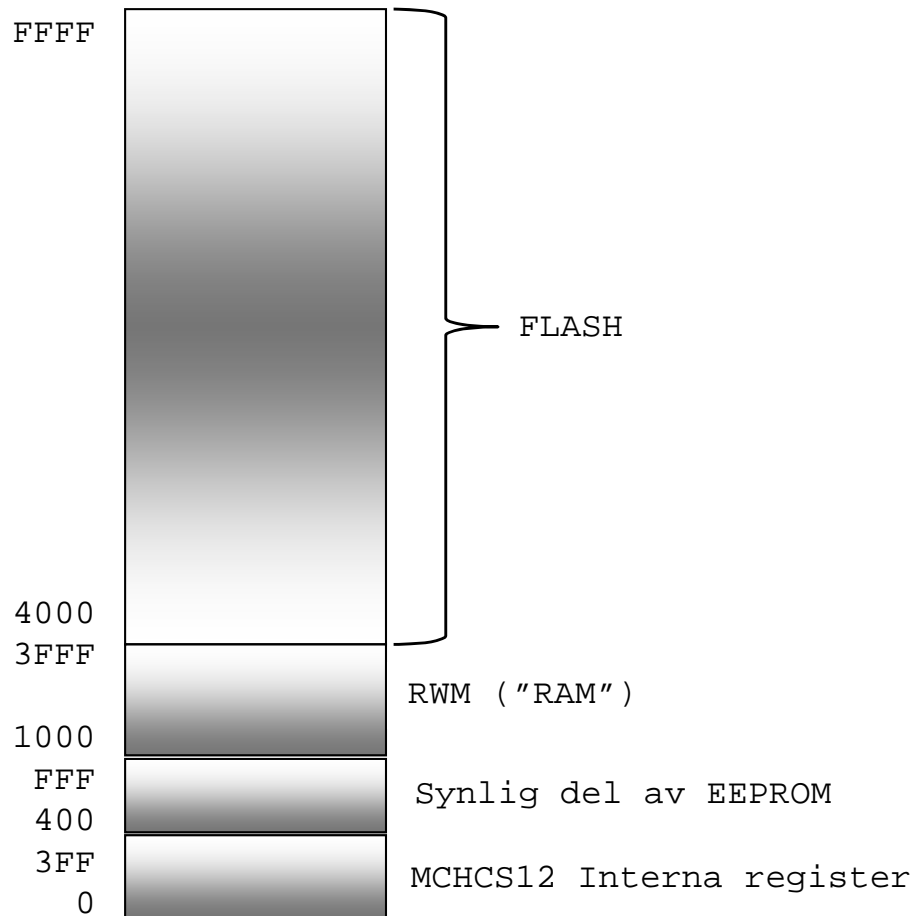
Flyktigt minne

12 kB RAM (=RWM)

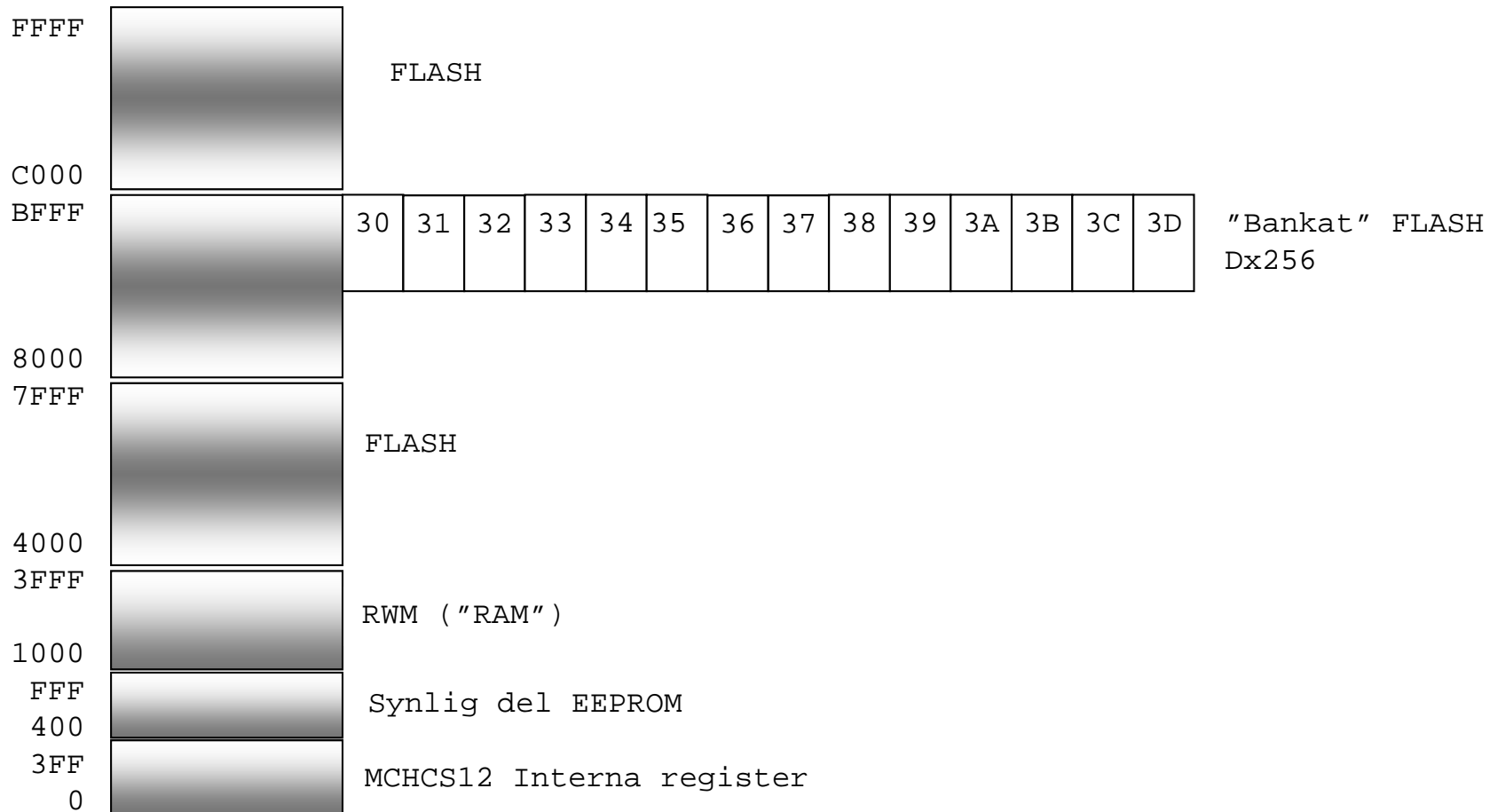
EXEMPEL, linjärt adressrum

256K Byte Flash EEPROM
12K Byte RAM
4K Byte EEPROM

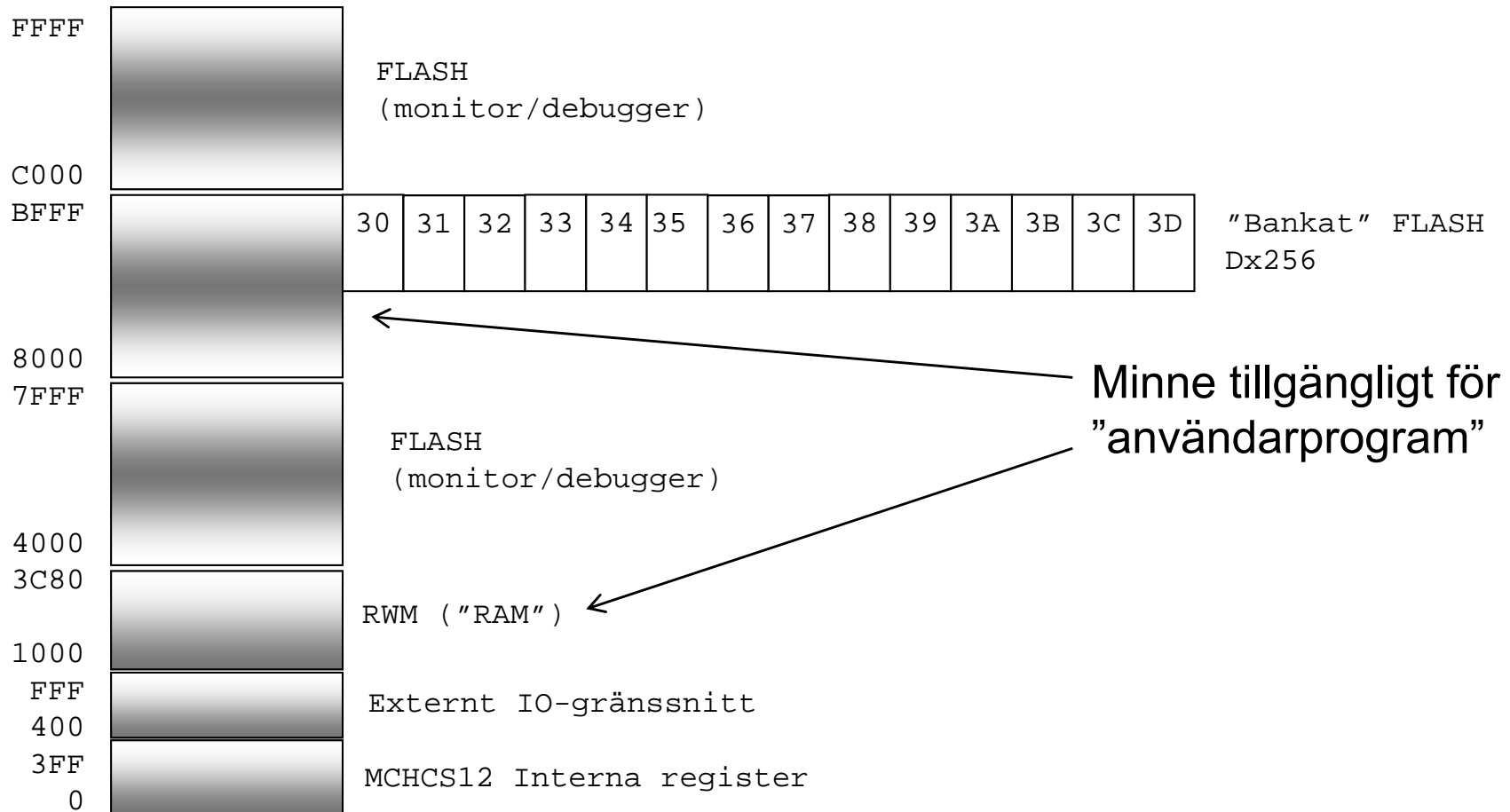
EXEMPEL, "bankat" adressrum

256K Byte Flash EEPROM
12K Byte RAM
4K Byte EEPROM

EXEMPEL, i laborationsdator MC12

256K Byte Flash EEPROM
12K Byte RAM
4K Byte EEPROM

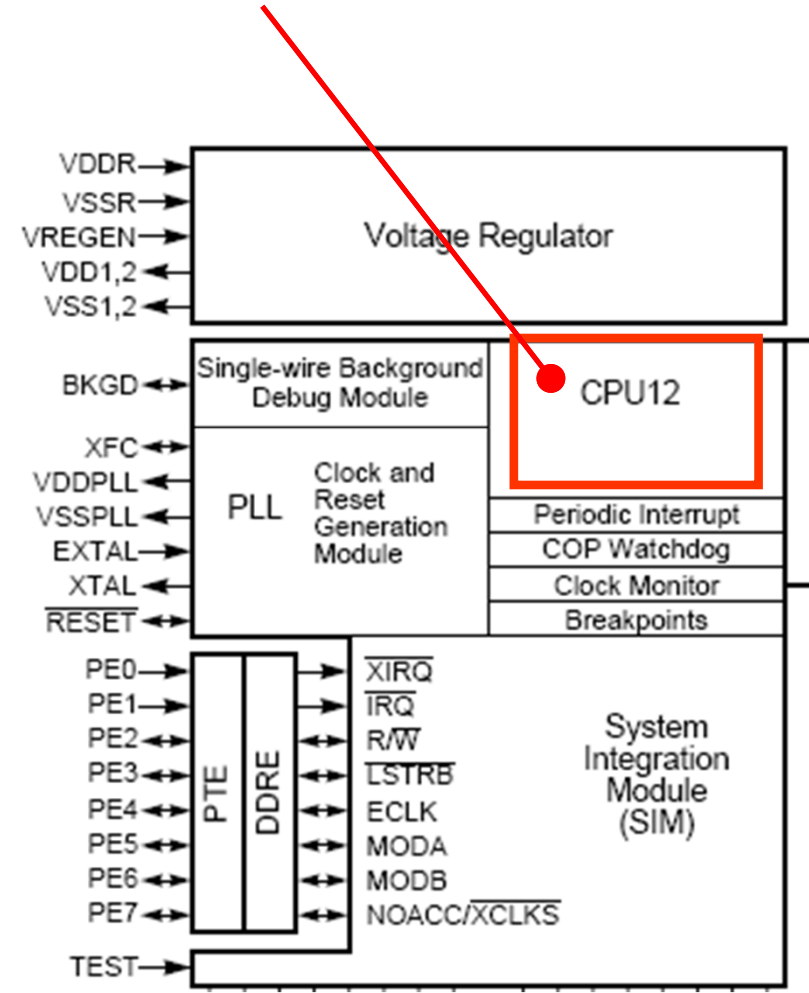

HCS12DG256, "core"

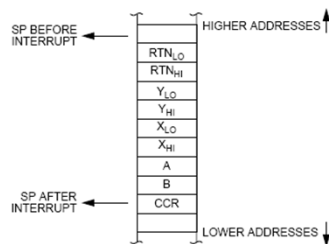
Centralenhet CPU12

Instruction Set Summary

Source Form	Operation	Addr. Mode	Machine Coding (hex)	Access Detail	S	X	H	I	N	Z	V	C
ABA	(A) + (B) → A Add Accumulators A and B	INH	18 06	00	-	-	-	-	Δ	Δ	Δ	Δ
ABX	(B) + (X) → X Translates to LEAX B,X	IDX	1A E5	02 ¹	-	-	-	-	-	-	-	-
ABY	(B) + (Y) → Y Translates to LEAY B,Y	IDX	19 ED	02 ¹	-	-	-	-	-	-	-	-
ADCA #opr# ADCA opr# ADCA opr# ADCA opr#_ysp ADCA opr#_ysp ADCA opr#_ysp ADCA [D_ysp] ADCA [opr#_ysp]	(A) + (M) + C → A Add with Carry to A	IMM DIR EXT IDX IDX1 IDX2 [D_IDX] [IDX2]	89 11 99 dd B9 bb 11 A9 2b A9 2b ff A9 2b ff A9 2b ff A9 2b ff	0 10P 10P 10P 10P 10P 10P 10P	-	-	-	-	Δ	Δ	Δ	Δ
ADCB #opr# ADCB opr# ADCB opr# ADCB opr#_ysp ADCB opr#_ysp ADCB opr#_ysp ADCB [D_ysp] ADCB [opr#_ysp]	(B) + (M) + C → B Add with Carry to B	IMM DIR EXT IDX IDX1 IDX2 [D_IDX] [IDX2]	C9 11 D9 dd F9 bb 11 E9 2b E9 2b ff E9 2b ff E9 2b ff E9 2b ff	0 10P 10P 10P 10P 10P 10P 10P	-	-	-	-	Δ	Δ	Δ	Δ
ADDA #opr# ADDA opr# ADDA opr# ADDA opr#_ysp ADDA opr#_ysp ADDA [D_ysp]	(A) + (M) → A Add without Carry to A	IMM DIR EXT IDX IDX1 IDX2	8B 11 9B dd BB bb 11 AB 2b AB 2b ff AB 2b ff	0 10P 10P 10P 10P 10P	-	-	-	-	Δ	Δ	Δ	Δ

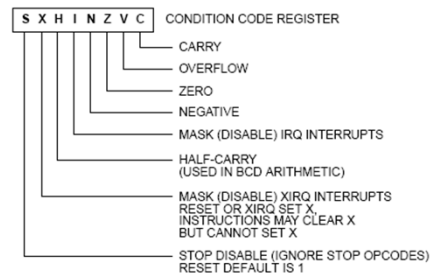
Stack and Memory Layout

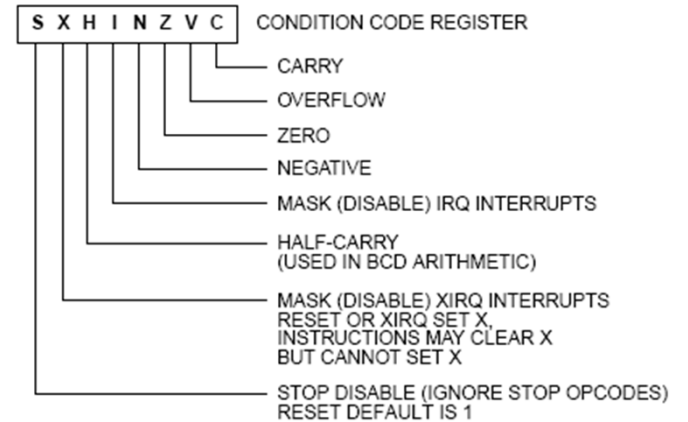
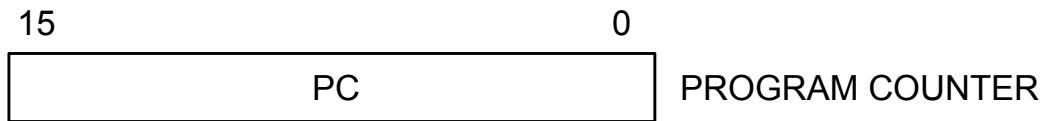
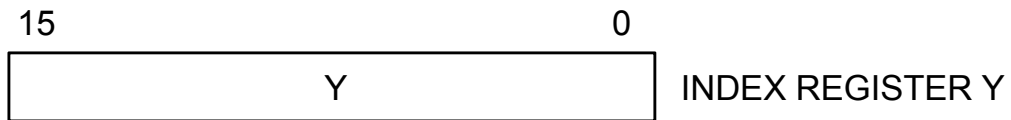
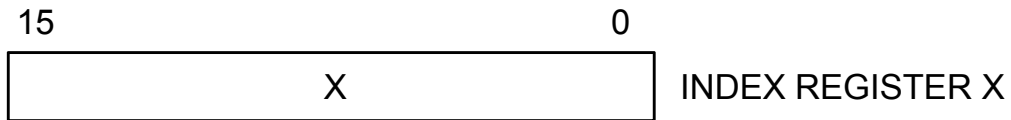
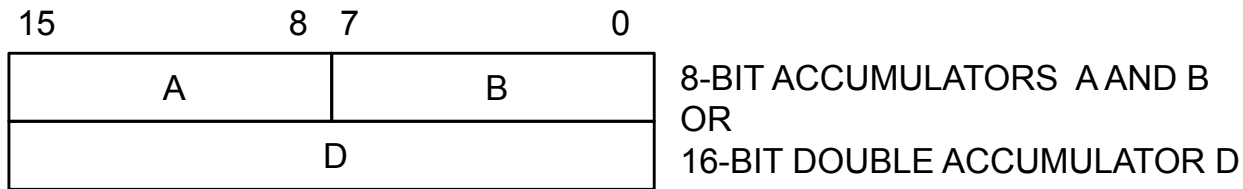
7	A	0	7	B	0	8-BIT ACCUMULATORS A AND B OR 16-BIT DOUBLE ACCUMULATOR D
15				D	0	
15				X	0	INDEX REGISTER X
15				Y	0	INDEX REGISTER Y
15				SP	0	STACK POINTER
15				PC	0	PROGRAM COUNTER

Interrupt Vector Locations

\$FFFE, \$FFFF	Power-On (POR) or External Reset
\$FFFC, \$FFFD	Clock Monitor Reset
\$FFFA, \$FFFB	Computer Operating Properly (COP Watchdog Reset)
\$FFF8, \$FFF9	Unimplemented Opcode Trap
\$FFF6, \$FFF7	Software Interrupt Instruction (SWI)
\$FFF4, \$FFF5	XIRQ
\$FFF2, \$FFF3	IRQ
\$FFC0-\$FFF1	Device-Specific Interrupt Sources

Registeruppsättning CPU12

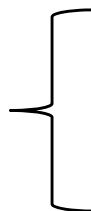
Adresseringsätt

Vi känner igen de flesta adresseringsätten i från FLEX.

Indexerade adresseringsätt kan även användas med register X,Y och SP ibland också med PC (PC-relativt)

Nytt här är också ”Indirekt adressering”

Addressing Mode	Source Format	Abbreviation	Description
Inherent	INST (no externally supplied operands)	INH	Operands (if any) are in CPU registers
Immediate	INST #opr8i or INST #opr16i	IMM	Operand is included in instruction stream 8- or 16-bit size implied by context
Direct	INST opr8a	DIR	Operand is the lower 8-bits of an address in the range \$0000 – \$00FF
Extended	INST opr16a	EXT	Operand is a 16-bit address
Relative	INST rel8 or INST rel16	REL	An 8-bit or 16-bit relative offset from the current pc is supplied in the instruction
Indexed (5-bit offset)	INST oprx5,xysp	IDX	5-bit signed constant offset from x, y, sp, or pc
Indexed (pre-decrement)	INST oprx3,-xys	IDX	Auto pre-decrement x, y, or sp by 1 ~ 8
Indexed (pre-increment)	INST oprx3,+xys	IDX	Auto pre-increment x, y, or sp by 1 ~ 8
Indexed (post-decrement)	INST oprx3,xys-	IDX	Auto post-decrement x, y, or sp by 1 ~ 8
Indexed (post-increment)	INST oprx3,xys+	IDX	Auto post-increment x, y, or sp by 1 ~ 8
Indexed (accumulator offset)	INST abd,xysp	IDX	Indexed with 8-bit (A or B) or 16-bit (D) accumulator offset from x, y, sp, or pc
Indexed (9-bit offset)	INST oprx9,xysp	IDX1	9-bit signed constant offset from x, y, sp, or pc (lower 8-bits of offset in one extension byte)
Indexed (16-bit offset)	INST oprx16,xysp	IDX2	16-bit constant offset from x, y, sp, or pc (16-bit offset in two extension bytes)
Indexed-Indirect (16-bit offset)	INST [opr16,xysp]	[IDX2]	Pointer to operand is found at... 16-bit constant offset from x, y, sp, or pc (16-bit offset in two extension bytes)
Indexed-Indirect (D accumulator offset)	INST [D,xysp]	[D,IDX]	Pointer to operand is found at... x, y, sp, or pc plus the value in D

Inherent

Source Form	Operation	Addr. Mode	Machine Coding (hex)	Access Detail	S	X	H	I	N	Z	V	C
CBA	(A) - (B) Compare 8-Bit Accumulators	INH	18 17	∞	-	-	-	-	Δ	Δ	Δ	Δ

Maskinkod för instruktionen

Cykel för cykel beskrivning

Flaggpåverkan

Omedelbar (Immediate) 8-bit/16-bit

LDAA #opr8i	(M) ⇒ A	IMM	86 11	P	-	-	-	-	Δ	Δ	0	-
LDAA opr8a	Load Accumulator A	DIR	96 dd	rFP								
LDAA opr16a		EXT	B6 hh 11	rOP								
LDAA oprx0_xysp		IDX	A6 xb	rFP								
LDAA oprx9_xysp		IDX1	A6 xb ff	rPO								
LDAA oprx16_xysp		IDX2	A6 xb ee ff	frPP								
LDAA [D,xysp]		[D,IDX]	A6 xb	fIfrFP								
LDAA [opr16.xysp]		[IDX2]	A6 xb ee ff	fIDrFP								
LDD #opr16i	(M:M+1) ⇒ A:B	IMM	CC jj kk	OP	-	-	-	-	Δ	Δ	0	-
LDD opr8a	Load Double Accumulator D (A:B)	DIR	DC dd	rFP								
LDD opr16a		EXT	FC hh 11	rOP								
LDD oprx0_xysp		IDX	EC xb	rFP								
LDD oprx9_xysp		IDX1	EC xb ff	rPO								
LDD oprx16_xysp		IDX2	EC xb ee ff	frPP								
LDD [D,xysp]		[D,IDX]	EC xb	fIfrFP								
LDD [opr16,xysp]		[IDX2]	EC xb ee ff	fIPrFP								

opr8i, 8-bitars konstant om 8-bitars register

Opr16i, 16-bitars konstant om 16-bitars register

Direkt (Direct Page)

Absolut (Extended)

LDAA #opr8i	(M) ⇒ A Load Accumulator A	IMM	86 11	P	-	-	-	-	Δ	Δ	0	-
LDAA opr8a		DIR	96 dd	rFP								
LDAA opr16a		EXT	B6 hh ll	rOP								
LDAA oprx0_xysp		IDX	A6 xb	rFP								
LDAA oprx9_xysp		IDX1	A6 xb ff	rPO								
LDAA oprx16_xysp		IDX2	A6 xb ee ff	frPP								
LDAA [D,xysp]		[D,IDX]	A6 xb	fIfrfP								
LDAA [opr16.xysp]		[IDX2]	A6 xb ee ff	fIDrfd								
LDD #opr16i	(M:M+1) ⇒ A:B Load Double Accumulator D (A:B)	IMM	CC jj kk	OP	-	-	-	-	Δ	Δ	0	-
LDD opr8a		DIR	DC dd	rFP								
LDD opr16a		EXT	FC hh ll	rOP								
LDD oprx0_xysp		IDX	EC xb	rFP								
LDD oprx9_xysp		IDX1	EC xb ff	rPO								
LDD oprx16_xysp		IDX2	EC xb ee ff	frPP								
LDD [D,xysp]		[D,IDX]	EC xb	fIfrfP								
LDD [opr16_xysp]		[IDX2]	EC xb ee ff	fIPrfd								

opr16a, kan adressera hela adressintervallet 0000-FFFF

opr8a, kan enbart adressera intervallet 0000-00FF, anger minst signifikant byte av adressen

PC-relativ ("BRANCH"-instruktioner)

- ❑ 8-bitars offset (-128..127)
- ❑ 9-bitars offset (-256..255)
- ❑ 16-bitars offset (-32768..32767)

<i>BRA rel8</i>	Branch Always (if 1 = 1)	REL	20 rr
<i>IBEQ abdxys, rel9</i>	$(cntr) + 1 \Rightarrow cntr$ If $(cntr) = 0$, then Branch else Continue to next instruction Increment Counter and Branch if = 0 (cntr = A, B, D, X, Y, or SP)	REL (9-bit)	04 1b rr
<i>IBNE abdxys, rel9</i>	$(cntr) + 1 \Rightarrow cntr$ if $(cntr) \neq 0$, then Branch; else Continue to next instruction Increment Counter and Branch if $\neq 0$ (cntr = A, B, D, X, Y, or SP)	REL (9-bit)	04 1b rr
<i>LBCC rel16</i>	Long Branch if Carry Clear (if C = 0)	REL	18 24 qq rr

Indexerade adresseringsätt:

- Register relativ, konstant offset

LDAA #opr8i	(M) ⇒ A
LDAA opr8a	Load Accumulator A
LDAA opr16a	
LDAA opr0_xysp	
LDAA opr9_xysp	
LDAA opr16_xysp	
LDAA [D, xysp]	
LDAA [opr16.xysp]	

opr0_xysp	Indexed addressing postbyte code:
	opr3,-xys Predecrement X or Y or SP by 1 . . . 8
	opr3,+xys Preincrement X or Y or SP by 1 . . . 8
	opr3,xys- Postdecrement X or Y or SP by 1 . . . 8
	opr3,xys+ Postincrement X or Y or SP by 1 . . . 8
	opr5,xysp 5-bit constant offset from X or Y or SP or PC
	abd,xysp Accumulator A or B or D offset from X or Y or SP or PC
opr3	— Any positive integer 1 . . . 8 for pre/post increment/decrement
opr5	— Any value in the range -16 . . . +15
opr9	— Any value in the range -256 . . . +255
opr16	— Any value in the range -32,768 . . . 65,535

Basregister kan vara något av: X,Y,SP,PC

EXEMPEL:

```
LDAA    5 , X
STAA    20 , Y
LDAA    sym , PC
STA     off , SP
. . .
```

Specialfall: n , PCR

```
LDAA    sym , PCR
```

Antag PC pekar på nästa instruktion.

Operanden är här PC-sym, jfr offsetberäkning för "BRA"-instruktioner

Observera, ingen syntaktisk skillnad.
Assemblator väljer effektivast kodning

Indexerade adresseringssätt:

- ❑ Auto pre- increment/decrement
- ❑ Auto post- increment/decrement

LDAA #opr8i	(M) ⇒ A	<i>opr0_xysp</i> — Indexed addressing postbyte code:
LDAA opr8a	Load Accumulator A	
LDAA opr16a		<i>opr3,-xys</i> Predecrement X or Y or SP by 1 . . . 8
LDAA opr0_xysp		<i>opr3,+xys</i> Preincrement X or Y or SP by 1 . . . 8
LDAA opr9,xysp		<i>opr3,xys-</i> Postdecrement X or Y or SP by 1 . . . 8
LDAA opr16,xysp		<i>opr3,xys+</i> Postincrement X or Y or SP by 1 . . . 8
LDAA [D,xysp]		<i>opr5,xysp</i> 5-bit constant offset from X or Y or SP or PC
LDAA [opr16.xysp]		<i>abd,xysp</i> Accumulator A or B or D offset from X or Y or SP or PC

opr3 — Any positive integer 1 . . . 8 for pre/post increment/decrement

opr5 — Any value in the range -16 . . . +15

opr9 — Any value in the range -256 . . . +255

opr16 — Any value in the range -32,768 . . . 65,535

Basregister kan vara något av: X,Y,SP

EXEMPEL:

```
LDAA    1 , -X
STAA    4 , Y-
STAB    8 , +SP
LDAB    7 , SP+
. . .
```


Indexerade adresseringsätt:

- Register relativ, offset i ackumulator

LDAA #opr8i	(M) ⇒ A	<i>opr0_xysp</i> — Indexed addressing postbyte code:
LDAA opr8a	Load Accumulator A	
LDAA opr16a		
LDAA opr0_xysp		
LDAA opr9,xysp		
LDAA opr16,xysp		
LDAA [D,xysp]		
LDAA [opr16.xvso]		

<i>opr3,-xys</i>	Predecrement X or Y or SP by 1 . . . 8
<i>opr3,+xys</i>	Preincrement X or Y or SP by 1 . . . 8
<i>opr3,xys-</i>	Postdecrement X or Y or SP by 1 . . . 8
<i>opr3,xys+</i>	Postincrement X or Y or SP by 1 . . . 8
<i>opr5,xysp</i>	5-bit constant offset from X or Y or SP or PC
<i>abd,xysp</i>	Accumulator A or B or D offset from X or Y or SP or PC

<i>opr3</i>	— Any positive integer 1 . . . 8 for pre/post increment/decrement
<i>opr5</i>	— Any value in the range -16 . . . +15
<i>opr9</i>	— Any value in the range -256 . . . +255
<i>opr16</i>	— Any value in the range -32,768 . . . 65,535

Basregister kan vara något av: X,Y,SP,PC

EXEMPEL:

```
LDAA    A , X
STAA    B , Y
STAB    D , SP
LDAB    D , PC
. . .
```

Indexerade adresseringsätt:

Indirekt

LDAA #opr8i	(M) ⇒ A
LDAA opr8a	Load Accumulator A
LDAA opr16a	
LDAA oprx0_xysp	
LDAA oprx9_xysp	
LDAA oprx16_xysp	
LDAA [D, xysp]	
LDAA [opr16.xysp]	

oprx0_xysp — Indexed addressing postbyte code:

- opr3,-xys* Predecrement X or Y or SP by 1 . . . 8
- opr3,+xys* Preincrement X or Y or SP by 1 . . . 8
- opr3,xys-* Postdecrement X or Y or SP by 1 . . . 8
- opr3,xys+* Postincrement X or Y or SP by 1 . . . 8
- opr5,xysp* 5-bit constant offset from X or Y or SP or PC
- abd,xysp* Accumulator A or B or D offset from X or Y or SP or PC

opr3 — Any positive integer 1 . . . 8 for pre/post increment/decrement

opr5 — Any value in the range -16 . . . +15

opr9 — Any value in the range -256 . . . +255

opr16 — Any value in the range -32,768 . . . 65,535

EXEMPEL:

```
LDAA    [D, X]
STAA    [sym, PCR]
STAB    [2, SP]
LDAB    [D, Y]
...
```

Instruktionsgrupper

LOAD-instruktioner

Mnemonic	Funktion	Operation
LDA	Load A	$(M) \rightarrow A$
LDAB	Load B	$(M) \rightarrow B$
LDD	Load D	$(M:M+1)_1 \rightarrow A:B$
LDS	Load SP	$(M:M+1)_1 \rightarrow SP_H:SP_L$
LDX	Load index register X	$(M:M+1)_1 \rightarrow X_H:X_L$
LDY	Load index register Y	$(M:M+1)_1 \rightarrow Y_H:Y_L$
LEAS	Load effective address into SP	Effective address $\rightarrow$ SP
LEAX	Load effective address into X	Effective address $\rightarrow$ X
LEAY	Load effective address into Y	Effective address $\rightarrow$ Y

STORE-instruktioner

Mnemonic	Funktion	Operation
STAA	Store A	$(A) \rightarrow M$
STAB	Store B	$(B) \rightarrow M$
STD	Store D	$(A) \rightarrow M, (B) \rightarrow M+1$
STS	Store SP	$SP_H:SP_L \rightarrow M:M+1$
STX	Store X	$X_H:X_L \rightarrow M:M+1$
STY	Store Y	$Y_H:Y_L \rightarrow M:M+1$

MOVE-instruktioner

Mnemonic	Funktion	Operation
MOVB	Move byte (8 bitar)	$(M_1) \rightarrow M_2$
MOVW	Move word (8 bitar)	$(M:M+1)_1 \rightarrow M:M+1_2$

EXEMPEL: Kopiera *byte*

```

LDAB  $3000
STAB  $3001
eller
LDAA  $3000
STAA  $3001
eller
MOVB  $3000, $3001
    
```

EXEMPEL: Kopiera *word*

```

LDD  $3000
STD  $3001
eller
LDX  $3000
STX  $3001
eller
LDY  $3000
STY  $3001
eller
MOVW $3000, $3001
    
```

Instruktioner för kopiering av registerinnehåll

Mnemonic	Funktion	Operation
TAB	Transfer A to B anm: Ekv. Med TFR A, B	(A)→B
TAP	Transfer A to CCR anm: Ekv. Med TFR A, CCR	(A)→CCR
TBA	Transfer B to A	(B)→A
TFR	Transfer register to register	(A,B,CCR,D,X,Y eller SP) → (A,B,CCR,D,X,Y eller SP)
TPA	Transfer CCR to A anm: Ekv. Med TFR CCR, A	(CCR)→A
TSX	Transfer SP to X anm: Ekv. Med TFR SP, X	(SP)→X
TSY	Transfer SP to Y anm: Ekv. Med TFR SP, Y	(SP)→Y
TXS	Transfer X to SP anm: Ekv. Med TFR X, SP	(X)→SP
TYS	Transfer Y to SP anm: Ekv. Med TFR Y, SP	(Y)→SP

← Använd denna

Övriga finns här av
"kompatibilitetsskäl"

Instruktioner för växling av registerinnehåll

Mnemonic	Funktion	Operation
EXG	Exchange register to register	(A,B,CCR,D,X,Y eller SP) ↔ (A,B,CCR,D,X,Y eller SP)
XGDX	Exchange D with X anm: Ekv. Med EXG D, X - EXG X, D	(D) ↔ (X)
XGDY	Exchange D with Y anm: Ekv. Med EXG D, Y - EXG Y, D	(D) ↔ (Y)

← Använd denna

Övriga finns här av
"kompatibilitetsskäl"

Instruktion för teckenutvidgning

Mnemonic	Funktion	Operation
SEX	Teckenutvidga 8 bitars operand	(A,B,CCR) → (D,X,Y eller SP)

Ovillkorlig programflödeskontroll

Mnemonic	Funktion	Operation
BSR	Anrop av subrutin. PC-relativ operand	$SP-2 \Rightarrow SP$ RetAdrL:RetAdrH $\Rightarrow$ $M_{(SP)}:M_{(SP+1)}$ Adress $\Rightarrow$ PC
BRA	“Hopp” till adress. PC-relativ operand	Adress $\Rightarrow$ PC
CALL	Anrop av subrutin Absolut operand (20 bitar) Anm: Användes vid programflödesändring mellan olika minnesbankar (\$8000- \$BFFF)	$SP-2 \Rightarrow SP$ RetAdrL:RetAdrH $\Rightarrow$ $M_{(SP)}:M_{(SP+1)}$ Subrutinadress $\Rightarrow$ PC $SP-1 \Rightarrow SP$ (PPAGE) $\Rightarrow$ $M_{(SP)}$ PAGE $\Rightarrow$ PPAGE Subrutinadress $\Rightarrow$ PC
JMP	“Hopp” till adress. Absolut operand	Subrutinadress $\Rightarrow$ PC
JSR	Anrop av subrutin Absolut operand	$SP-2 \Rightarrow SP$ RetAdrL:RetAdrH $\Rightarrow$ $M_{(SP)}:M_{(SP+1)}$ Subrutinadress $\Rightarrow$ PC
RTC	Återvänd från subrutin. Returadress från STACK och PPAGE	$M_{(SP)} \Rightarrow$ (PPAGE) $SP+1 \Rightarrow SP$ $M_{(SP)}:M_{(SP+1)} \Rightarrow PC_H:PC_L$ $SP+2 \Rightarrow SP$
RTS	Återvänd från subrutin. Returadress från STACK	$M_{(SP)}:M_{(SP+1)} \Rightarrow PC_H:PC_L$ $SP+2 \Rightarrow SP$

Instruktioner för addition

Mnemonic	Funktion	Operation
ABA	Addera B till A	$(A)+(B) \rightarrow A$
ABX	Addera B till X anm: Ekv. med LEAX B, X	$(X)+(B) \rightarrow X$
ABY	Addera B till Y anm: Ekv. med LEAY B, Y	$(Y)+(B) \rightarrow Y$
ADCA	Addition med carry till A	$(A)+(M)+C \rightarrow A$
ADCB	Addition med carry till B	$(B)+(M)+C \rightarrow B$
ADDA	Addition till A	$(A)+(M) \rightarrow A$
ADDB	Addition till B	$(B)+(M) \rightarrow B$
ADDD	Addition till D (A:B)	$(D)+(M:M+1) \rightarrow D$

Mnemonic	Funktion	Operation
INC	Incrementera i minnet	$(M)+\$01 \rightarrow M$
INCA	Inkrementera A	$(A)+\$01 \rightarrow A$
INCB	Inkrementera B	$(B)+\$01 \rightarrow B$
INS	Inkrementera SP anm: Ekv. med LEAS 1, SP	$(SP)+\$0001 \rightarrow SP$
INX	Inkrementera X anm: Ekv. med LEAX 1, X	$(X)+\$0001 \rightarrow X$
INY	Inkrementera Y anm: Ekv. med LEAY 1, Y	$(Y)+\$0001 \rightarrow Y$

Instruktioner för subtraktion

Mnemonic	Funktion	Operation
SBA	Subtrahera B från A	$(A)-(B) \rightarrow A$
SBCA	Subtrahera med borrow från A	$(A)-(M)-C \rightarrow A$
SBCB	Subtrahera med borrow från B	$(B)-(M)-C \rightarrow B$
SUBA	Subtrahera från A	$(A)-(M) \rightarrow A$
SUBB	Subtrahera från B	$(B)-(M) \rightarrow B$
SUBD	Subtrahera från D (A:B)	$(D)-(M:M+1) \rightarrow D$

Mnemonic	Funktion	Operation
DEC	Dekrementera i minnet	$(M)-\$01 \rightarrow M$
DECA	Dekrementera A	$(A)-\$01 \rightarrow A$
DECB	Dekrementera B	$(B)-\$01 \rightarrow B$
DES	Dekrementera SP anm: Ekv. med LEAS -1, SP	$(SP)-\$0001 \rightarrow SP$
DEX	Dekrementera X anm: Ekv. med LEAX -1, X	$(X)-\$0001 \rightarrow X$
DEY	Dekrementera Y anm: Ekv. med LEAY -1, Y	$(Y)-\$0001 \rightarrow Y$

Instruktioner för logikoperationer

Mnemonic	Funktion	Operation
ANDA	Bitvis "och" A med minnesinnehåll	$(A) \bullet (M) \Rightarrow A$
ANDB	Bitvis "och" A med minnesinnehåll	$(B) \bullet (M) \Rightarrow B$
ANDCC	Bitvis "och" CC med minnesinnehåll	$(CCR) \bullet (M) \Rightarrow CCR$
EORA	Bitvis "exklusivt eller" A med minnesinnehåll	$(A) \oplus (M) \Rightarrow A$
EORB	Bitvis "exklusivt eller" B med minnesinnehåll	$(B) \oplus (M) \Rightarrow B$
ORAA	Bitvis "eller" A med minnesinnehåll	$(A) + (M) \Rightarrow A$
ORAB	Bitvis "eller" B med minnesinnehåll	$(B) + (M) \Rightarrow B$
ORCC	Bitvis "eller" CCR med minnesinnehåll	$(CCR) + (M) \Rightarrow CCR$

EXEMPEL: Nollställ bit 7-bit 4 på adress \$3000

```
LDAB $3000
ANDB #%00001111
STAB $3000
```

EXEMPEL: Ettställ bit 7 och bit 0 på adress \$3000

```
LDAB $3000
ORAB #%10000001
STAB $3000
```

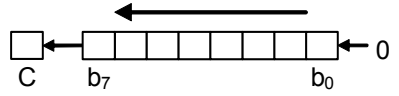
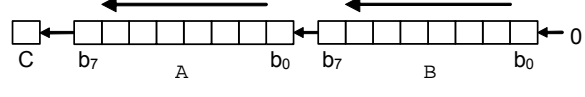
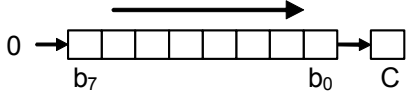
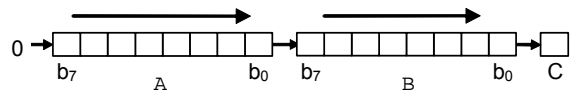
Unära operationer

Mnemonic	Funktion	Operation
CLC	Nollställ carryflaggan i CCR	$0 \Rightarrow C$
CLI	Nollställ avbrottsmask i CCR	$0 \Rightarrow I$
CLR	Nollställ minnesinnehåll	$\$00 \Rightarrow M$
CLRA	Nollställ A	$\$00 \Rightarrow A$
CLRB	Nollställ B	$\$00 \Rightarrow B$
CLV	Nollställ overflowflaggan i CCR	$0 \Rightarrow V$
COM	Ettkomplementera minnesinnehåll	$\$FF-(M) \Rightarrow M$
COMA	Ettkomplementera A	$\$FF-(A) \Rightarrow A$
COMB	Ettkomplementera B	$\$FF-(B) \Rightarrow A$
NEG	Tvåkomplementera minnesinnehåll	$\$00-(M) \Rightarrow M$
NEGA	Tvåkomplementera A	$\$00-(A) \Rightarrow A$
NEGB	Tvåkomplementera B	$\$00-(B) \Rightarrow B$

EXEMPEL: Invertera bit 2 och bit 1 på adress \$3000

```
LDAB $3000
EORB #%00000110
STAB $3000
```

Logiska skiftoperationer

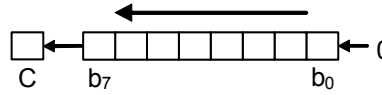
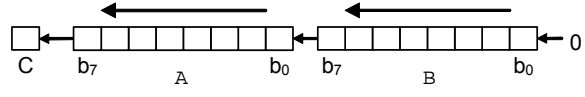
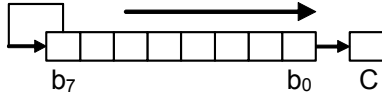
Mnemonic	Funktion	Operation
LSL	Logiskt vänsterskift i minnet	
LSLA	Logiskt vänsterskift A	
LSLB	Logiskt vänsterskift B	
LSLD	Logiskt vänsterskift D	
LSR	Logiskt högerskift i minnet	
LSRA	Logiskt högerskift A	
LSRB	Logiskt högerskift B	
LSRD	Logiskt högerskift D	

Exempel på användning:

Multiplikation med 2, tal utan tecken.

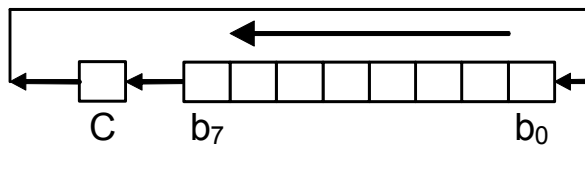
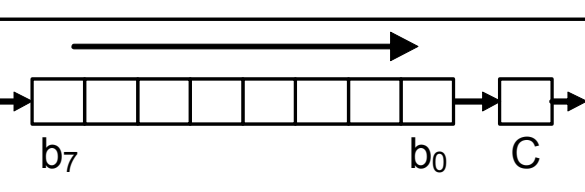
Division med 2, tal utan tecken.

Aritmetiska skiftoperationer

Mnemonic	Funktion	Operation
ASL	Aritmetiskt vänsterskift i minnet (ekv. med LSL)	
ASLA	Aritmetiskt vänsterskift A (ekv. med LSLA)	
ASLB	Aritmetiskt vänsterskift B (ekv. med LSLB)	
ASLD	Aritmetiskt vänsterskift D (ekv. med LSLD)	
ASR	Aritmetiskt högerskift i minnet	
ASRA	Aritmetiskt högerskift A	
ASRB	Aritmetiskt högerskift B	

Exempel på användning, högerskift:
Division med 2, tal med tecken.

Instruktioner för rotation (carry-skift)

Mnemonic	Funktion	Operation
ROL	Rotation vänster via carry i minnet	
ROLA	Rotation vänster via carry A	
ROLB	Rotation vänster via carry B	
ROR	Rotation höger via carry i minnet	
RORA	Rotation höger via carry A	
RORB	Rotation höger via carry B	

EXEMPEL: Skifta ett 32-bitars tal på adress \$3000, 1 steg åt höger

```

LSR $3000
ROR $3001
ROR $3002
ROR $3003
    
```

Exempel på användning:

Skiftoperationer på tal större än 8 bitar.

Instruktioner för jämförelser och test

Mnemonic	Funktion	Operation
CBA	Jämför B med A	(A)-(B)
CMPA	Jämför A med minne	(A)-(M)
CMPB	Jämför B med minne	(B)-(M)
CPD	Jämför D med minne	(A:B)-(M:M+1)
CPS	Jämför SP med minne	(SP)-(M:M+1)
CPX	Jämför X med minne	(X)-(M:M+1)
CPY	Jämför Y med minne	(Y)-(M:M+1)

JÄMFÖRELSE
Två operander
BINÄR operation

Mnemonic	Funktion	Operation
TST	Testa minnesinnehåll	(M)-\$00
TSTA	Testa register A	(A)-\$00
TSTB	Testa register B	(B)-\$00

TEST
En operand
UNÄR operation

Villkorlig programflödeskontroll

Mnemonic	Funktion	Villkor
Enkla flaggtest		
BCS	“Hopp” om <i>carry</i>	C=1
BCC	“Hopp” om ICKE <i>carry</i>	C=0
BEQ	“Hopp” om <i>zero</i>	Z=1
BNE	“Hopp” om ICKE <i>zero</i>	Z=0
BMI	“Hopp” om <i>negative</i>	N=1
BPL	“Hopp” om ICKE <i>negative</i>	N=0
BVS	“Hopp” om <i>overflow</i>	V=1
BVC	“Hopp” om ICKE <i>overflow</i>	V=0
Test av tal utan tecken		
BHI	Villkor: R>M	$C + Z = 0$
BHS	Villkor: R≥M	C=0
BLO	Villkor: R<M	C=1
BLS	Villkor: R≤M	$C + Z = 1$
Test av tal med tecken		
BGT	Villkor: R>M	$Z + (N \oplus V) = 0$
BGE	Villkor: R≥M	$N \oplus V = 0$
BLT	Villkor: R<M	$N \oplus V = 1$
BLE	Villkor: R≤M	$Z + (N \oplus V) = 1$

Används typiskt tillsammans med jämförelse/test instruktioner.

EXEMPEL

```
LDAB  $3000
```

```
CMPB $3001
```

```
BEQ  L1
```

```
....
```


Instruktioner för räknande programslingor

Mnemonic	Funktion	Villkor
DBEQ	Dekrementera innehåll i register. "Hoppa" om resultatet = 0. (register: A,B,D,X,Y,SP)	(register) - 1 ⇒ register om(register)=0; "hoppa"; annars: nästa instruktion
DBNE	Dekrementera innehåll i register. "Hoppa" om resultatet ≠ 0. (register: A,B,D,X,Y,SP)	(register) - 1 ⇒ register om(register)≠0; "hoppa"; annars: nästa instruktion
IBEQ	Inkrementera innehåll i register. "Hoppa" om resultatet = 0. (register: A,B,D,X,Y,SP)	(register) + 1 ⇒ register om(register)=0; "hoppa"; annars: nästa instruktion
IBNE	Inkrementera innehåll i register. "Hoppa" om resultatet ≠ 0. (register: A,B,D,X,Y,SP)	(register) + 1 ⇒ register om(register)≠0; "hoppa"; annars: nästa instruktion
TBEQ	Testa innehåll i register. "Hoppa" om resultatet = 0. (register: A,B,D,X,Y,SP)	om(register)=0; "hoppa"; annars: nästa instruktion
TBNE	Testa innehåll i register. "Hoppa" om resultatet ≠ 0. (register: A,B,D,X,Y,SP)	om(register)≠0; "hoppa"; annars: nästa instruktion

Sammansatta instruktioner.

EXEMPEL

DBEQ B, L2

samma sak som

DECB

BEQ L2